

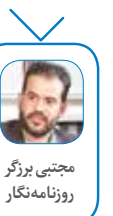
با زهرا قانیدی، برنامه ساز رادیو

واکنش سریع رادیویی در بحران ها

رسانه ها با توجه به قدرتی که در جذب توده مخاطبان و مشارکت در فرآیند شکل دهی به افکار عمومی دارند، نقش قابل ملاحظه ای در بحران ها و کشمکش های اجتماعی، سیاسی و بین المللی ایفا می کنند. البته درک عمومی جامعه و واکنش های تشدید کننده یا ثبات بخش توده ها در قبال بحران منحصر در اختیار رسانه ها نیست اما رسانه ها در این زمینه به عنوان یکی از مهم ترین عوامل و بازیگران اجتماعی مطرحند. نگرش سیستماتیک به رویدادها از جمله رویدادهای بحرانی نشان می دهد که در ویرترین و نیز پس زمینه و پشت پرده هر بحرانی بازیگران مختلف کم و بیش ایفای نقش می کنند؛ با نقش هایی که شاید بعضا ناخواسته و ناآگاهانه نیز باشد. این بازیگران اعم از مردم و گروه های مختلف اجتماعی و منفی، نهادهای دولتی، عناصر بین المللی و رسانه ها هستند. با این نگاه است که نقش رسانه ها در هر بحران قابل مشاهده، ردیابی و تحلیل می شود. البته این نقش می تواند هم در راستای بحران سازی و هم در راستای بحران زدایی باشد. امروزه در عصر ارتباطات و اطلاعات، هرگاه بحرانی رخ می دهد آنچه ذهن را به خود مشغول می کند، این است که آیا رسانه ها با محرک بحران همراه خواهند شد یا در مهار و برون رفت از آن گام بر خواهند داشت. به عبارتی، در همان حال که رسانه ها می توانند ابزاری در خدمت بحران زدایی یا کاهش اثرات آن باشند، می توانند ابزاری در خدمت بحران سازی و تشدید بحران به شمار روند. در این میان نقش رادیو و تلویزیون بسیار حائز اهمیت است و سوژه «حاج قاسم» و اتفاق یکباره ای که سه سال پیش در دی ماه افتاد همه را حتی رسانه ها را شوکه کرد.

با زهرا قانیدی، برنامه ساز و تهیه کننده برنامه های مختلف رادیو گفت و گو کردیم که چه آموزش هایی برای رفع بحران لازم است و درباره کارکرد مداوسیم در ادای احترام به حاج قاسم، به طرح نکاتی پرداخت که قابل توجهند.

 مجتبی بزرگر
 روزنامه نگار

خیلی عجیب و پدیده حاج قاسم با خانواده های شهدای مدافع حرم بود. این را محور قرار دادم و تلاش کردم فارغ از نقش نظامی حاج قاسم در کشور، این نقش عاطفی ایشان را هم پررنگ کنم.

۱ اما در کنار این مقدمه چینی ها می خواستیم به این سؤال برسیم که مورد دغدغه است؛ برای زمان بحران آموزش دیده اید؟

بله. هرکسی که آنتن و برنامه زنده داشته باشد حتما آمادگی هر اتفاقی را در کشور دارد. ماجرای شهادت حاج قاسم سلیمانی اولین اتفاقی که ما با آن روبه رو بودیم نبود. قبل از آن ریزش پلاسکو، زلزله و موارد این چنینی را هم تجربه کرده بودیم و بعد از آن هم بارها سازمان در لحظات حساسی نزدیک شد که تلاش من و همه همکارانم در صف اول رسانه یعنی آنتن زنده بر حل و بهبود موقعیت حساس بوده است.

۲ چه آموزش هایی برای موقع بحران لازم است؟

یک بخشی آموزش است. بخشی هم جزو ویژگی های شخصیتی افراد است. طبیعی است کسی که استرس زیادی دارد، در لحظات بحرانی تصمیم گیری درستی نمی تواند بکند اما حتما باید برنامه ساز، خطوط قرمز را در مواقع بحرانی بداند تا بتواند آزادانه در این مواقع تصمیم گرفته و عمل کند.

۳ چه چیز باعث می شود یک تهیه کننده رادیویی در موقع بحران بتواند بهترین عملکرد را داشته باشد؟

فقط و فقط تجربه و البته تسلط های فنی اما تجربه خیلی مهم است.

۴ به نظر شما در این چند سال رسانه ملی کارنامه قابل قبولی در معرفی حاج قاسم داشته است (از ظرفیت عظیم حاج قاسم استفاده کرده است).

بله. در این سال ها در تمام ابعاد شخصیتی حاج قاسم سلیمانی برنامه های باکیفیتی توسط همکارانم تولید شده است. ضمن این که باید مراقبت کرد که بیش از اندازه تولید محتوای تکراری اتفاق نیفتد. مثل تمام رسانه های دنیا توجه به قهرمان های یکی از وظایف رسانه است که صداوسیما به خوبی به وظیفه اش عمل کرده است.

۵ چطور خود را توانستید مدیریت کنید؟

به دلیل این که اصولا آدم پراسترسی نیستم و استرس نمی گیرم. چند دقیقه وقت گذاشتم و به اصل موضوع فکر کردم. و بعد شروع کردم به جست و جو در منابع موجودی که وجود داشت و به خروجی برنامه رسیدم. ولی چیزی که خیلی در برنامه سازی مهم است، فارغ از رفتار احساسی، یک رفتار حرفه ای از خودمان چه در بحران ها و برنامه سازی های روزمره مان نشان دهیم.

«خانواده ای به نام ایران» که جایگزین برنامه «خانه و خانواده» شده بود در خصوص شهادت سردار سلیمانی، حمله موشکی سپاه و سقوط هواپیمای اوکراینی صحبت می کردیم.

۶ برای ساخت آیتم ها چه ایده ای داشتید؟

مهم ترین ویژگی ای که می توانم به آن اشاره کنم ارتباط

شهدای مدافع حرم صحبتی داشته باشیم که تا قبل از ظهر بتوانیم ویژه برنامه ای را روی آنتن بفرستیم. با پسر سردار همدانی هم هماهنگ شد و با ایشان گفت و گو کردیم و همکاران مان در پخش رادیو ایران ویژه برنامه ای را پخش کردند.

از روز شنبه هم هر روز به مدت یک هفته در ویژه برنامه

۷ بگذارید گفت و گو را با این سؤال آغاز کنم؛ چه زمانی از شهادت حاج قاسم باخبر شدید؟

ساعت حدود ۵ و ۲۰ دقیقه صبح بود که از اتاقم بیرون آمدم و دیدم مادرم در حال گریه کردن است. وقتی علت را جویا شدم گفتند: خبر شهادت حاج قاسم آمده. اول گفتم از همین خبرهایی است که زود تکذیب می شود ولی متأسفانه خبر درست بود.

۸ شنیده ایم شما فوری به سازمان آمدید، چرا؟

من نیامدم سازمان. آقای شهرام ملازاده، مدیر وقت رادیو پیام و آوا زنگ زدند و گفتند سریع آنونس بسازید. از آقای علیرضا تابان خواستم که برایم متنی را بخوانند با صدایی که خیلی کم و محدود در اینترنت از حاج قاسم بود. چند آنونس برای رادیو پیام و آوا ساختم. حدود ساعت ۷ صبح بود که با مهدیه پهلوانی، گزارشگر تماس گرفته و از ایشان خواستم که گزارش هایی را تهیه کنند. چون من و ایشان به همراه آقای حسین معصومی برنامه های «از تبار حبیب» را که با موضوع شهدای مدافع حرم بود، تهیه می کردیم. به آقای داداشی، مدیر بخش رادیو ایران زنگ زدم که یک سری برنامه داریم، اگر بخواهید آنها را میکس و تنظیم کرده برای تان می فرستم. ایشان تایید کردند و مشغول جای گذاری این برنامه ها با برنامه های طنز رادیو ایران بودند.

آقای زیباف، مدیر گروه دفاع مقدس رادیو ایران هم زنگ زد و خواستار این شد که با دو تن از خانواده های

